

L'arxiu de textos catalans antics

Fa unes setmanes es presentà a València el IV volum de l'Arxiu de Textos Catalans Antics. EL TEMPS ha volgut conèixer més profundament què és i com funciona aquesta publicació d'alta cultura, que té el suport de l'Institut d'Estudis Catalans i de la Fundació Jaume Bofill.

Miquel Alberola

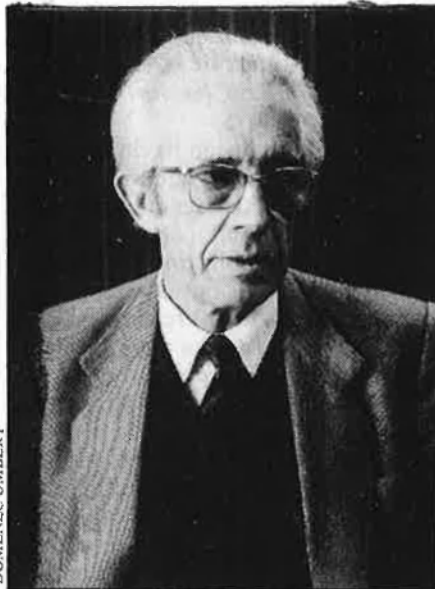
Joan Bastardas, ponent de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC) en l'Arxiu de Textos Catalans Antics (ATCA), va dir a la presentació del 4t volum de l'Arxiu a la llibreria 3 i 4 de València —fa unes setmanes— que si un dia abaixava un ovni i trobava aquests llibres, els marcians podien pensar que la cultura catalana era la més desenvolupada del planeta.

L'Arxiu TCA, preparat per l'erudit Josep Perarnau, és una publicació periòdica anual dedicada a edicions d'estudis i exposicions de ciència positiva entorn d'obres d'autors catalans anteriors al segle XIX. Cada volum té tres parts. Les edicions de textos, la informació bibliogràfica que recull tot allò que apareix arreu del món sobre aquest material, i una tercera part, també bibliogràfica, que no és únicament d'informació, sinó també de judicis.

En una cultura com la nostra, tan mancada de coses elementals, resulta sorprenent la col·lecció de l'Arxiu, però el seu caràcter importantíssim com a infraestructura és tangible: per estudiar certs textos de Ramon Llull no caldrà desplaçar-se a Munic, per exemple.

Hi podem trobar a les seues pàgines informació sobre fórmules supersticioses, un inventari de llibres jueus gironins, sermons inèdits de sant Vicent, textos lul·lians..., tota la cultura catalana d'aleshores en llatí, hebreu, castellà i català. Un altre tema important és com han arribat a escampar-se aquests manuscrits. Misteris de col·leccionistes.

Josep Perarnau va passar llargues estades a Roma i a Munic, amb motiu dels seus estudis de teologia, on va esclavitzar les hores lliures furgant per arxius i biblioteques. El seu caràcter solitari l'ajudà a descobrir-hi textos i documents dispersos d'autors catalans, a fer-ne anotacions i a plegar-ne la bibliografia migrada. Això el va incentivar a posteriors viatges als magatzems editorials d'Europa per tal de localitzar textos escampats, de vega-

DOMÈNEC UMBERT

DOMÈNEC UMBERT

Dalt, Enric Casassas. Baix, Jordi Porta.

des desconeguts, de vegades no suficientment catalogats. Difícils, perquè els manuscrits estaven sota la coberta de llibres d'edicions posteriors. Això és el procés de naixement de l'Arxiu de Textos catalans Antics (ATCA).

«Fa quatre o cinc anys, un exbecari de la Fundació Jaume Bofill —ha declarat a EL TEMPS Jordi Porta, president de l'entitat— em va presentar Josep Perarnau. A partir d'aquí em va explicar un projecte de molta envergadura consistent a loca-

litzar textos d'autors catalans que es trobaven esparsos per Europa. Era un gran esforç, que s'havia de fer».

El projecte de Perarnau fou dividit en tres etapes. La primera, localitzar els textos; la segona, una volta catalogats, intentar recuperar-los o demanar-ne el microfilm i depositar-lo a la Biblioteca de Catalunya; i l'última, fer-ne l'edició crítica i constituir una mena de corpus de textos anteriors al segle XIX.

«Aquesta operació —explica Jordi Porta— exigia el treball de molta gent, i, a més, no responia a l'actuació que habitualment ha fet la Fundació Bofill, la qual, bàsicament, es dedica al coneixement actual de la vida i la societat dels Països Catalans».

«El que sí que vam apreciar —puntualitza el president de la fundació— va ser la capacitat extraordinària de treball que tenia Perarnau i que era una llàstima que el gran depòsit cultural dels Països Catalans estigués escampat. Aleshores vam concebre l'ATCA com un tast del que havia de ser aquesta obra més grossa. Així, vam publicar un anuari que donava informació sobre les publicacions referides al període anterior al XIX».

Des d'aquest punt de vista llançaren el primer volum, amb la intenció de fer interessar les institucions a què més pertocàs d'actuar en aquest terreny, amb la consciència que al cap de quatre volums, progressivament, deixàs l'apadrinament de la Fundació Jaume Bofill. A partir del primer volum, ja va haver-hi una trucada del president de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), Enric Casassas, mostrant el seu interès a col·laborar-hi.

«Només llegir el primer volum de l'ATCA —ha informat Enric Casassas a EL TEMPS— ens posàrem en contacte amb la Fundació J. Bofill per tal de fer-nos-en partícips. El volum III ja va sortir finançat al 50 %, i el IV, l'últim que hem tret fins ara, és finançat totalment per l'IEC».

«Aquest projecte —segueix Enric Casassas— ens interessa moltíssim, perquè recuperar el nostre bagatge cultural és bàsic, és una de les finalitats de la nostra institució». □